

L'Ecologista

Grup Balear d'Ornitologia
i Defensa de la Naturalesa

núm. 53 / Estiu 2011

Agricultura i natura. El pla de Vilafranca

A fons: Agricultors i ramaders, molt més que productors d'aliments

Dossier: Agricultura i natura. El pla de Vilafranca

Entrevista: Juan López de Uralde, impulsor del projecte polític verd Equo

2 Editorial

Esperança en un futur que ens retorna al passat.

3 Actualitat

6 A fons

Agricultors i ramaders, molt més que productors d'aliments

10 Dossier:

Agricultura i natura. El pla de Vilafranca

12 Entrevista:

Juan López de Uralde, impulsor el projecte polític verd Equo

14 Recursos educatius

Llibres, pel·lícules i còmics contra la radioactivitat

16 Per dins:

Recepta de com es posa en marxa un camp de voluntariat per a joves

18 Iniciatives

Entitats organitzades amb propostes a l'entorn de la problemàtica de l'aigua

19 Participa-hi:

Agenda. Voluntariat

Esperança en un futur que ens retorna al passat

Sens dubte, hem viscut una campanya electoral singular marcada, en la recta final, per la mobilització d'una societat que semblava desmotivada i desmobilitzada per la resignació. Malgrat tot, s'ha produït un gir electoral cap a les polítiques més conservadores que temps enrere s'han destacat per l'agressivitat cap al territori i el medi ambient. Tanmateix, la política dels propers anys continuarà marcada encara per la mateixa crisi econòmica, financera, ambiental i social que ja patim i que potser, fins i tot, encara s'intensificarà més.

Mentre analitzam resultats en clau local, continuam immersos en uns reptes globals que cal no perdre de vista. Aquest 2011 ens ha duit a recordar els 25 anys de la major catàstrofe nuclear de la història (Txernòbil) mentre estàvem immersos en la segona (Fukushima). El renaixement del debat nuclear ens dóna l'oportunitat de tornar a posar damunt la taula el debat del model energètic, en el qual rau un dels grans reptes i alhora una de les majors amenaces de la societat actual.

L'esperança per abordar els nous reptes i les amenaces es troba, ara més que mai, en la mobilització d'una societat descontenta, compromesa a seguir l'activitat política de prop, reclamar canvis, articular-se i reivindicar. Un exemple, a part del recent moviment 15-M, n'és l'articulació d'iniciatives que neixen des de l'àmbit social vinculades al reconeixement de la importància de l'agricultura com a sector estratègic a la nostra comunitat. Tot plegat, respostes concretes i alternatives reals, que sorgeixen de la societat que decideix exercir el seu poder de decisió més enllà de les eleccions, ens remetent a les urnes per exercir una part petita encara que significativa de l'exercici democràtic.

En portada

Margalida Maria Ramis

Foto portada: rosella dins un camp de blat al pla de Vilafranca. Autor: Manolo Suárez

Custòdia del territori i conservació de la biodiversitat

El pla de Vilafranca és una plana cerealista situada al centre de Mallorca, travessada en alguns llocs per sèquies d'aigua, hortes i bestiar. Aquest indret té un valor ecològic excepcional, i el projecte parteix de l'ànim de «conèixer per conservar» i per això pretén implicar tots els agents que contribueixen a la seva conservació com a gestors de l'espai on desenvolupen la seva activitat. Accions de sensibilització, d'educació ambiental, de recuperació, de voluntariat agrari, d'anàlisi i optimització de les pràctiques agràries que tenen una incidència sobre la biodiversitat..., amb agricultors, ramaders, alumnes, caçadors, excursionistes... L'objectiu és ample però també clar: la implicació de les persones en la conservació de la biodiversitat.

L'Ecologista: Revista del Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa. Publicació trimestral gratuïta **Edició:** GOB. Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa. C. de Manuel Sanchis Guarner, 10 - 07004 Palma. www.gobmallorca.com - info@gobmallorca.com

Coordinació: Margalida Maria Ramis Sastre **Comitè editorial:** Aina Llauger, Natàlia Comalada, Cécile Parra, Toni Rubio i Margalida Maria Ramis

Revisió lingüística: Maria Antònia Ramis i Joan Obrador **Disseny i maquetació:** Toni Rubio

Han col·laborat en aquest número: Manolo Suárez, Toni Muñoz, Miquel Àngel Ballester, Aina Socies, Jaume Canals, Miquel Àngel Lobo, Macià Blàzquez i Coia Sánchez i Esteban Pedraja. DL: PM 63-1985. ISSN: 2171-9284 Prohibida la reproducció no autoritzada, total o parcial, amb finalitat comercial.

Impressió: Taller Gràfic Ramon - Palma - Paper reciclat 100 % **Tiratge:** 6.000 exemplars **Franqueig concertat** núm. 33/117

Continuen les reivindicacions i les accions de protesta contra la via connectora

Després de l'escenificació política de l'acord del Consell per replantejar la via connectora i fer-la amb característiques de desdoblament en comptes d'autovia i la proposta de modificació d'un dels trams més conflictius — que el Consell es va treure de la màniga en 24 h per evitar mobilitzacions i deixar contents només una part dels veïns afectats—, ha quedat demostrat que l'objectiu polític ha deixat de ser resoldre la problemàtica dels accessos a Palma per convertir-se en resoldre el conflicte que ha generat aquest despropòsit d'infraestructura.

Les reivindicacions i els actes de protesta del GOB, juntament amb la plataforma Via Connectora Així No!, contra aquest projecte han continuat, perquè és evident que no hi ha cap intenció política de retirar ni revisar en profunditat el projecte. El GOB ha presentat al·legacions contra els diferents projectes del traçat que s'han anat sotmetent a exposició pública, mentre el Consell anava «entretenint» plataformes, veïns i associacions, amb reunions i anuncis de possibles modificacions del projecte. El 17 de març, activistes del GOB varen fer una concentració davant la seu del Consell a Palma i, conjuntament amb els membres de la plataforma Via Connectora Així No!, també es concentraren a l'arribada de Francina Armengol i Alberto Pérez Rubalcaba a l'acte de presentació dels candidats del PSOE al Poble Espanyol. La plataforma ha organitzat durant aquests mesos

diversos actes, entre els quals cal destacar diverses taules rodones i la bicicletada que es va fer per la ruta de la via el passat diumenge, dia 8 de maig.

Recordem que el projecte de via connectora és, sens dubte, el de més impacte d'aquesta legislatura i segurament serà un tema de batalla també en els propers quatre anys. Tal com s'ha plantejat aquesta proposta en el darrer tram d'aquesta passada legislatura, la seva construcció implicaria la destrossa definitiva de l'entorn més rural de Palma, sense aconseguir ser una vertadera solució a la problemàtica dels accessos. A més, la tramitació del projecte ha representat en si un problema no resolt i l'incompliment de diversa normativa: recordem que es va presentar com un projecte fraccionat perversament en trams, que vulnera el mateix Pla Director Sectorial de Carreteres, la LOT (ja que no respon a la realització d'un estudi integral de mobilitat previ), la Llei de contractacions de l'Administració pública i també la normativa relativa als tràmits d'avaluació d'impacte ambiental. Un projecte sobredimensionat, que també cal recordar que, no només ha provocat el refús del GOB i de moltes persones, tant d'afectades pel projecte com no, sinó també de diversos col·lectius com la Plataforma d'Enginyers de Camins o dels tècnics mateixos del Departament de Carreteres del Consell.

<http://www.gobmallorca.com/viaconnectora/>

Nuclears no!

El passat mes de març, Greenpeace, Amics de la Terra, la Fundació Deixalles, Attac Mallorca i el GOB varen convocar una concentració en record de les víctimes i en solidaritat amb la població afectada

per la catàstrofe ocorreguda al Japó i per reclamar, un cop més, des de l'àmbit ecologista i des de la societat civil, un futur sense nuclears. El dramàtic episodi que viu el Japó ha tornat a donar la raó als col·lectius ecologistes que varen denunciar des de l'inici del renovat debat a l'entorn de les nuclears: l'energia nuclear no és segura.

Ha costat molt, però a la fi hi ha un consens internacional sobre l'existència del canvi climàtic, però paral·lelament al reconeixement d'aquest problema ha sorgit la proposta de potenciar l'energia nuclear com a alternativa a les centrals tèrmiques convencionals que s'alimenten de combustibles fòssils (carbó, fuel, gasoil, gas natural...). Aquesta proposició ha estat avalada pel fet que els lobbys empresarials pronuclears afirmen que aquesta energia és econòmica, segura i no genera canvi climàtic. Les tres afirmacions anteriors són falses: l'energia nuclear és una energia cara i bruta (cal recordar la gran quantitat de residus perillosos que genera i que, a hores d'ara, no hi ha una solució per gestionar-los i emmagatzemar-los), és una energia que contribueix al canvi climàtic si consideram el procés global d'elaboració, i que és perillosa, perquè és molt vulnerable als desastres naturals, a les errades de disseny o senzillament als errors humans.

Cal recordar que el debat sobre l'energia nuclear acabarà arribant a les Balears, si més no, perquè la posada en funcionament del «cable» elèctric permetrà rebre energia de la península, i això suposarà la possibilitat que aquesta sigui provinent de les centrals nuclears.

M. A. Ballester

Custòdia del pla de Vilafranca

Aquests darrers mesos, es realitzen diverses activitats educatives i de voluntariat en el marc d'un nou projecte de custòdia del territori que el GOB du a terme al pla de Vilafranca, que pretén posar en valor la zona i persegueix la implicació dels pagesos i propietaris del pla per tal d'impulsar mesures que contribueixin a mantenir el paisatge agrari i la seva biodiversitat.

Les activitats han estat molt diverses, com un recorregut amb bicicleta per conèixer els valors paisatgístics del pla, visites per conèixer algunes pràctiques agrícoles sostenibles i activitats industrials tradicionals de la zona, la instal·lació de caixes niu per a l'increment de predadors de rosegadors com rates i ratolins. També es varen fer tasques de col·laboració de manteniment agrícola i silvícola, com la jornada recent de neteja de la coneguda com a síquia Llarga, en la qual varen participar una trentena de joves del GOB, membres del Grup Excursionista de Vilafranca i altres voluntaris, que recolliren una gran quantitat de residus de tot tipus.

A l'article de la secció «Dossier» d'aquest número de *L'Ecologista* podreu conèixer tots els detalls d'aquest projecte, que té el suport de la Fundació Biodiversidad i de l'Obra Social Sa Nostra i la col·laboració de l'Ajuntament de Vilafranca.

Pla d'Usos Militars de Cabrera

El GOB ha manifestat el seu rebuig al Pla d'Usos Militars de Cabrera. No discuteix en aquests moments la presència de l'exèrcit al Parc Nacional de Cabrera, ja que la seva incidència en la conservació i l'ús públic del Parc no es considera significativament negativa. Ara bé, el Pla d'Usos Militars planteja algunes possibilitats que sí que trobam totalment fora de lloc en un espai que gaudeix del més alt nivell de protecció. Els exercicis amb un contingent de fins a 300 militars, els moviments helitransportats, etc., l'any 2011, no han de tenir cabuda en un espai que té una finalitat conservacionista i d'ús públic. Aquests tipus d'exercicis es poden desenvolupar a molts altres espais amb menys importància ambiental. Plantejar-ho a Cabrera és innecessari i inconvenient.

Comunicat emès conjuntament pel GOB i per les organitzacions conservacionistes més importants de l'Estat:

<http://www.gobmallorca.com/comuni/com2011/110317.html>

Mallorca no està lliure de transgènics

La plataforma Mallorca Lliure de Transgènics va presentar en un informe els resultats de les darreres prospeccions que s'han fet per identificar cultius transgènics sembrats a Mallorca durant el 2010. Segons les fonts oficials del Ministeri de Medi Ambient, durant el 2010, a les Illes Balears s'han venut un total de dosis de llavors transgèniques equivalent a 77 ha de cultiu i el registre autonòmic de cultius transgènics declara 62 ha destinades al cultiu de blat de les Índies transgènica. De les prospeccions fetes pels membres de la campanya «Mallorca lliure de transgènics» amb mostres agafades a diferents municipis, hi ha 3 parcel·les que han donat positiu en l'anàlisi de la proteïna de la llavor transgènica comercial MON810, localitzades a sa Pobla.

Per a més informació podeu consultar l'informe complet o el web de la plataforma:

<http://www.gobmallorca.com/comuni/com2011/110214c.html>

<http://www.autistici.org/mallorcasensetransgenics/>

Adéu a Ramón Fernández Durán

Aquest mes de maig ens ha deixat la trista notícia de la mort de Ramón Fernández Durán. Membre d'Ecologistas en Acción i un referent indiscutible de l'ecologisme social, intel·lectual i militant de l'ecologisme social des de fa més de trenta anys.

Va publicar, entre altres activitats, llibres com *La explosión del desorden. La metrópoli como espacio de la crisis global* (1993), *El tsunami urbanizador español y mundial* (2006), *El crepúsculo de la era trágica del petróleo* (2008) o *La quiebra del capitalismo global: 2000-2030* (2011).

Els que tengueren la sort de conèixer-lo personalment, en destaquen l'excepcionalitat humana, la humilitat, l'humor i, sobretot, la coherència radical entre les seves idees i la seva manera de viure. Els col·lectius Cultura Obrera, Ecologistas en Acción, el grup d'investigació GIST de la UIB i el GOB convocaren un sentit i emotiu acte d'homenatge a Ramón Fernández Durán. Hi intervingueren Iñaki Aicart, Macià Blázquez, Ruth Escribano, Tom Kucharz i Ivan Murray, hi presentaren els darrers llibres de Ramón, *La quiebra del capitalismo global: 2000-2030* i *el Antropoceno, la expansión del capitalismo global choca con la historia*, i acostaren a tots els presents la figura i la saviesa d'aquesta persona excepcional.

Toni Rubio

Balanc del GOB de la política territorial i ambiental de la legislatura

El GOB va presentar a manera d'informe, un balanç ambiental i territorial d'aquests darrers quatre anys de legislatura. Com a aspectes positius es destaquen fites com el Decret llei i la Llei de mesures urgents per al desenvolupament urbanístic sostenible, la protecció de Son Real i es Guix, l'eliminació de les àrees de reconversió territorial, la declaració de ZEPA a Son Bosc, els canvis en la política de mobilitat, les millores en el control de la disciplina urbanística i l'inici de l'activitat contra la corrupció urbanística... Mesures positives, però en massa casos puntuals i que no responen a una estratègia global de canvi de model.

En aquest sentit s'han perdut valuoses oportunitats com la revisió en profunditat del Pla de Carreteres, el Pla Territorial, la política de residus basada en la incineració o el canvi del futur de la planificació energètica, i s'ha donat continuïtat a projectes i polítiques de legislatures anteriors sense el coratge ni la voluntat política suficients per iniciar el camí d'aquest canvi (Son Espases, Port Adriano, 2n cinturó-via connectora...). En matèria urbanística, s'han generat precedents legislatius delicats, sota l'excusa de la dinamització econòmica, amb una perversa utilització dels decrets llei.

Per això, hem de parlar de balanç magre, de decepció i de descrèdit en les polítiques que afecten el territori i el medi ambient d'aquesta legislatura.

Podeu descarregar l'informe complet a la nostra pàgina web:

www.gobmallorca.com/balanc_legislatura.pdf

Actualitat jurídica

Llucalcari. La premsa ha publicat la desestimació d'un recurs. Es tracta de la reclamació d'indemnització que un dels propietaris dels xalets ha fet a l'Ajuntament de Deià. El consistori havia desestimat la pretensió i ara el jutge li ha donat la raó. És a dir, no hi ha indemnitzacions per als propietaris.

Ses Fontanelles. També ha aparegut a tots els mitjans la petició d'indemnització (215 milions) que els promotors de ses Fontanelles han fet al Govern per la impossibilitat de dur a terme el centre comercial. Recordem que en aquest cas el Decret llei de mesures urgents de protecció del territori, aprovat a l'inici de la legislatura, va implicar una suspensió de la llicència, a l'espera de l'aprovació definitiva del Pla de Reforma Integral de la Platja de Palma que hauria de preveure la convenient protecció de la zona humida.

Cala Llamp. Aquí el Tribunal Superior de Justícia de les Balears (TSJB) confirma un acord de la Comissió Insular d'Urbanisme que classificava com a ANEI unes parcel·les de prop de Cala Llamp. El Pla Territorial de Mallorca les havia mantingudes erròniament com a urbanes, però la Comissió Insular d'Urbanisme, en aprovar definitivament les normes subsidiàries d'Andratx, les havia classificades com a sòl rústic protegit. Els propietaris havien impugnat l'acord que el Tribunal ha desestimat.

Ses Covetes. Els promotors feia estona que havien fet una petició d'indemnització. Ells havien construït uns apartaments en base a una llicència. Quan el Tribunal Suprem anul·là la llicència, els promotors reclamaren a l'Ajuntament una compensació. Sembla que l'Ajuntament va desestimar la petició, però ara, a més, els promotors han decidit retirar-la.

Avda. Alexandre Rosselló, 7
07002 Palma de Mallorca
Tel.: 971 72 50 64 - Fax: 971 72 36 58
keniafitness@shop.intersport.es

10% de descompte a socis i sòcies del GOB

NATUR LLAR Todo lo que necesitas para tu casa ecológica

ALMACÉN DE MATERIALES DE BIOCONSTRUCCIÓN EN MALLORCA

Aislamientos Naturales
Cales y Morteros de Cal
Pinturas y Estucos Naturales de Cal
Armaduras de Fibra de Vidrio
Tratamientos Naturales para la Madera
Bio-Piscinas
Escalas y Balcóns de Piedra
Energías Renovables
Estudios Geobiológicos
Proyectos a Medida
... y MUCHO más!

NATURLLAR ECOMATERIALES S.L.
07000 Manacor - Mallorca
EXPOSICIÓN y ALMACÉN
Carrer de Sant Talent, s/n - T. 971 84 50 03
info@naturllar.com
www.naturllar.com

SENDERISME BARRANQUISME ESCOLADEMUNTANYA INCENTIU ESCALADA CICLOTURISME

A Escull Aventura som conscients que el territori on desenvolupam les nostres activitats és fràgil i que cal protegir-lo. Per mitjà del coneixement i les nostres activitats lúdiques volèm inculcar aquests valors.

s'altra Mallorca

10% de descompte a socis i sòcies del GOB

escull Catedràtic Lladrés 9, Binissalem, 691230291
www.escullaventura.com

Tot en publicitat

- ▶ PUBLICITAT EXTERIOR
- ▶ PREMSA
- ▶ RÀDIO
- ▶ TELEVISIÓ
- ▶ ARTS GRÀFIQUES
- ▶ CREATIVITAT I DISSENY GRÀFIC

▶ www.malla.es

Fra Juniper Serra, 11 · 07014 · PALMA (MALLORCA) · Illes Balears · T 00 34 971 00 28 00 · F 00 34 971 00 28 10 · info@malla.es

Agricultors i ramaders, molt més que productors d'aliments

Cécile Parra

Fa unes setmanes, en el marc de la V Diada d'Agricultura Ecològica, va tenir lloc a Algaida la presentació d'un estudi realitzat a Catalunya per la Fundació del Món Rural¹. En l'estudi *El valor ocult de l'activitat agropecuària a Catalunya*² s'identifiquen i es quantifiquen, entre d'altres conceptes, el valor de l'activitat dels pagesos, ramaders i gestors de boscs en la conservació dels recursos naturals i la biodiversitat. Aquestes «funcions ambientals» abracen la regulació del cicle hidrològic, l'ús i la disponibilitat de recursos hídrics, la prevenció de la degradació del sòl, l'estructuració del territori i, finalment, la gestió del paisatge i la conservació del patrimoni natural i de la biodiversitat. Segons l'estudi, per a Catalunya, la realització d'aquestes funcions que du a terme el sector primari tindria un valor econòmic aproximat i mitjà d'uns 7.381 milions d'euros anuals.

Tot i les limitacions que suposa aplicar aquest barem a les Illes Balears, podríem calcular que les funcions ambientals de la pagesia i dels gestors dels boscs a les Balears tindrien un valor aproximat de prop de 760 milions d'euros anuals³. Una

quantitat gens menyspreable per a un sector de l'economia que té un pes econòmic i polític baix.

L'agricultura, no només representa la producció i la venda de productes alimentaris. La contribució que fa al manteniment de la biodiversitat i a la gestió del territori són fonamentals. Es pot parlar de valors emocionals, de les arrels, tradicions, cançons, festes, de patrimoni històric, etnogràfic, gastronòmic, cultural i arquitectònic vinculat al món agrícola...; i del paisatge, el paisatge de Mallorca lligat a la agricultura.

Tenim les entitats, institucions, administracions i consumidors consciència del valor real que té l'agricultura en el nostre territori?

El GOB en les seves propostes per a les eleccions autonòmiques ha definit com a prioritari l'impuls del sector agrari com a eix estratègic. Considera que la sobirania alimentària és clau per evitar les amenaces dels mercats globals, respondre als reptes ambientals i compensar la fragilitat i la vulnerabilitat del sector primari. Pel que fa les formacions polítiques, en

1. www.fmr.cat

2. http://www.fmr.cat/web3/web/ct/activitats_detall.php?id=183

3. Amb autorització dels autors de l'estudi i remarquant que es tracta d'una aproximació per il·lustrar un article periodístic, aquest valor s'ha calculat de la següent manera: segons els càlculs de l'estudi es varen atribuir els següents valors a les funcions ambientals de boscs i conreus: 2.928 €/ha per al sòl forestal (inclou bosc, bosquines i prats) i 1.767 €/ha per al sòl agrícola. A les Illes Balears els boscs representen 157.156,55 ha i els conreus 169.511,16 ha que en total representen 759.682.082,40 €.

les seves propostes electorals han donat un pes variable però minoritari a l'agricultura, més lligat a intencions que a mesures concretes.

El sector mateix ha d'afrontar l'envelliment de la població activa, les amenaces sobre el sòl rústic sotmès als usos i abusos amb finalitats urbanístiques, l'especulació i els preus de la terra, l'erosió genètica, el repte de combinar la ineludible protecció del medi rural amb la rendibilitat i competitivitat en un mercat en crisi.

A les darreres dècades, de fet, Mallorca ha patit un intens procés de conversió del sòl rústic a l'ús residencial, causa i conseqüència alhora de la decadència de l'activitat agrícola. El GOB fa anys que, atesa la conversió progressiva del conjunt de l'illa en una gran zona residencial, reclama una veritable protecció del sòl rústic i això requereix descartar la construcció de nous habitatges unifamiliars en sòl rústic començant per les zones de més valor ambiental, paisatgístic, agrari, etc. (ARIP, SRC-Forestal, AIA-E.) i també aquelles àrees que tenen perill de riscos naturals, les APR. Totes aquestes zones haurien de gaudir d'una classificació equivalent, des del punt de vista urbanístic, a les zones declarades ANEI.

El paisatge de Mallorca està molt lligat a l'agricultura.

L'agricultura. Un present i un futur que es llaura

La situació no és del tot favorable a l'agricultura, encara que hi ha signes per a un cert optimisme. Segons la Unió de Pagesos, l'any 2010 hi va haver 60 incorporacions de nous pagesos al sector, xifra modesta però que significa que 60 persones han vist en l'agricultura una possibilitat, quan fa uns anys l'abandonament del camp era devastador. Perquè és un sector refugi? Per la crisi de la construcció? Pot ser, però la realitat és que hi ha joves que han optat per l'agricultura.

Per acompanyar aquestes incorporacions, caldria una formació agrícola de qualitat, que fos un objectiu estratègic transversal de diferents conselleries (Educació, Treball, Medi Ambient, Presidència) per garantir la correcta formació dels joves pagesos i ramaders. Hi ha joves amb projectes però que es topen amb una manca d'assessorament i de formació, per no parlar de la manca d'accés a la terra.

La síndria de pinyol vermell és una varietat local en recuperació.

Associacions com l'Associació de la Producció Agrària Ecològica de Mallorca (APAEMA) intenten cobrir el buit en formació reglada i de qualitat amb l'organització de cursos i tallers de formació. També representen els interessos dels productors ecològics que afronten el futur amb l'objectiu de treballar en unes condicions en què es garanteixin la protecció del medi ambient, la fertilitat de la terra, sense utilitzar productes químics, tot assegurant la rendibilitat i utilitzant unes vies de comercialització que assegurin un preu just per al productor i per al consumidor.

Hi ha més demanda del consumidor d'accedir a productes ecològics. Aquesta raó i la consciència d'aquests pagesos de protegir la seva terra i de defugir la «revolució verda» que va propiciar el monocultiu, l'extenuació de les terres, la utilització d'híbrids i l'ús i abús de pesticides, a partir dels anys 50, han fet que a Mallorca un 11,1% de la superfície agrària útil (SAU) sigui conreada amb criteris d'agricultura ecològica i que puguem trobar un total de 499 operadors⁴ (entre productors i transformadors) que ofereixen producte ecològic.

Els canals de comercialització i l'accés als productes agrícoles i ramaders

Tot i així, sembla que hi ha una certa dificultat per casar oferta, demanda i vies de comercialització de productes ecològics. A Mallorca, l'oferta de fruita ecològica és residual i gairebé tota

4. Dades estadístiques de la producció agrària ecològica. Illes Balears 2010. Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica CBPAE

La lluita contra els transgènics

L'Associació de Varietats Locals treballa també, i entre altres objectius, per la sobirania alimentària i denuncia les pràctiques de biopirateria i manipulació de llavors (híbrids o transgènics) i monopoli. Aquest moviment xoca amb les intencions de les multinacionals del sector agroalimentari, l'expansionisme del qual causa desastres (que inclouen la dificultat de l'accés als aliments) en nombrosos països en vies de desenvolupament. A Mallorca, la presència de cultius transgènics també és una amenaça. Tot i haver signat declaracions oficials la Comunitat Autònoma, el Consell de Mallorca o diversos municipis com a demarcació Lliure de Transgènics, la realitat és que en 10 anys, segons la plataforma Mallorca Lliure de Transgènics, s'ha passat de tenir una absència quasi total de transgènics a tenir-ne comptabilitzades unes 100 ha, que conviuen sense control administratiu amb cultius convencionals i ecològics. Els casos de contagi de cultius (no analitzats per ara) han estat denunciats per Greenpeace o Ecologistas en Acción a altres indrets de l'Estat espanyol i, per tant, suposam que aviat es faran públics casos de contaminació accidentals per la varietat de blat de les Índies MON810, amb les conseqüències que això pot tenir sobretot per a l'agricultura ecològica.

Resultats de la campanya «Mallorca lliure de transgènics» 2010:
<http://www.gobmallorca.com/comuni/com2011/110214c.html>

la que arriba al mercat és importada, com passa amb la fruita cultivada de forma convencional. Com és que ens arriben taronges de l'Argentina o el Brasil i les mallorquines no es recullen i es tuden?

Pot semblar que la creació de canals de comercialització, com ara el nou mercat ecològic de Palma, les iniciatives de venda on line (www.aforavila.com), els directoris ecològics del CBPAE o de Slow Food o el creixement imparabile de les cooperatives de consum, serviran per lligar consumidors i productors i augmentar, tant la demanda, com l'oferta de

productes ecològics a Mallorca. Tot i això, certes dificultats de comercialització estan lligades, segons Biel Torrens, d'Unió de Pagesos, a una manca de logística de distribució i canals de comercialització adients en tota l'illa.

Un altre dels problemes que impedeix una més bona relació entre l'oferta i la demanda és la restrictiva interpretació de la normativa sanitària europea, que dificulta la transformació del producte. L'elaboració i la venda directa de productes artesans han de complir un ventall de requisits legals que un petit productor no té capacitat econòmica ni tècnica per garantir. La venda de farina, ous, embotits, sucres i mel en la pròpia explotació o en mercats artesans és avui dia residual en comparació amb altres països europeus i, per tant, dificulta la venda d'un producte amb valor afegit, tant per al productor com per al consumidor.

Alguns dels reptes del sector

El consumidor cada cop és més exigent i valora determinades característiques en els aliments que abans no considerava. Una d'aquestes és la producció local. Dins la producció local, es pot anar més enllà cultivant varietats locals. L'Associació de Varietats Locals és una xarxa que promou l'intercanvi de llavors d'espècies de varietats autòctones per contribuir a conservar-les i per evitar la desaparició d'espècies. Segons Pere Sureda, membre de l'Associació, els veritables actors i guardians de la biodiversitat agrària han estat sempre els pagesos mitjançant la sembra i la multiplicació de les llavors, seleccionant any rere any les que s'adaptaven més bé al seu medi. Són els pagesos els que han tingut la responsabilitat d'assegurar la pervivència de les varietats que avui són la suma de la feina dels avantpassats. La conservació d'aquest patrimoni suposa respondre a un deure que tenen i tenim envers la tradició. Pagesos com en Pere Cirer són responsables de la producció i la comercialització del rave mallorquí, una de les espècies més grosses del món. O en Joan Mas, de Montuiri que ha continuat fent llavor i distribuint la pastanaga morada, varietat mallorquina dolça i deliciosa.

Un compromís comú

Els pagesos han de tornar-se a inspirar en el model d'agricultura tradicional pagesa, respectuosa i diversa, utilitzant de manera racional els recursos naturals, sense abusar de productes químics, respectant i contribuint a la conservació de la biodiversitat, mantenint la seva terra en bones condicions, no només agrícoles, sinó també mediambientals. Han de prendre consciència i valorar la terra sobre la qual s'assenten i es recolzen. Una responsabilitat enorme que no poden assumir tots sols. La societat, els consumidors, les administracions, els polítics i les entitats hem de donar suport i treballar conjuntament amb la pagesia, si volem que la terra no torni erma i el nostre paisatge i el nostre territori es desfigurin.

Agricultura i natura. El pla de Vilafranca

Manolo Suárez

Les darreres dècades s'ha fet un esforç per conservar alguns espais naturals que, des del punt de vista humà, consideràvem que eren dignes de ser protegits. Aquests espais eren sempre zones amb una elevada biodiversitat, punts de concentració d'espècies animals o vegetals o llocs amb algun interès especial, com ara la presència d'espècies escasses o colònies de cria. Així, hem protegit zones humides, grans boscs, petites illes o barrancs, i hem cercat sempre els espais més ben conservats i amb poca presència humana.

El fet, però, és que hi ha moltes espècies d'ocells que no viuen als boscs, ni a les zones humides ni a petites illes i que, a més, es varen adaptar als canvis del seu hàbitat original i avui dia comparteixen els camps de cultiu amb les persones. Això ha estat així durant molt de temps, però alguns canvis que s'han produït a l'agricultura durant els darrers anys han provocat la regressió d'aquestes espècies d'ocells d'ambients agrícoles, anomenats esteparis o pseudoesteparis, avui dia el grup d'ocells més amenaçat en tot Europa. El 83% dels ocells esteparis que hi ha a Europa estan en un estat de conservació precari. Alguns dels canvis produïts han estat la intensificació i la mecanització de l'agricultura, els canvis de tipus de cultiu o l'abandonament del camp, la qual cosa ha provocat en molts casos la desaparició de l'agricultura tradicional.

A l'interior de Mallorca, hi podem trobar algunes zones agrícoles molt interessants des del punt de vista ornitològic, amb bona

presència d'aquestes espècies d'ocells esteparis. I quin és el paper dels agricultors i dels ramaders en la conservació d'aquests espais? Doncs, pensam que és fonamental. Per aquest motiu hem posat en marxa un projecte amb el títol «Custòdia del territori i conservació de la biodiversitat a la zona agrícola del pla de Vilafranca», que persegueix la implicació dels agricultors i ramaders en la conservació i la gestió de la biodiversitat de la zona agrícola del pla de Vilafranca.

A Mallorca, les grans extensions de cultius de cereals com les del pla de Vilafranca són escasses i constitueixen l'hàbitat adequat per a moltes espècies. El pla de Vilafranca és, per exemple, l'únic lloc on ha criat l'arpella cendrosa (*Circus pygargus*) a les Illes Balears.

El projecte té dos eixos principals que són, per una banda, un estudi de les espècies d'ocells del pla i, per altra, un estudi de les pràctiques agràries de la zona. Es pretén amb això establir les interaccions entre tots dos eixos i finalment contribuir, a través del coneixement i del diàleg amb els actors principals, a l'establiment i el foment d'usos i mesures sostenibles d'agricultura i ramaderia, implantant també com a part del projecte mesures per estimular la presència d'ocells beneficiosos per a l'agricultura. També se cerca la promoció de la zona com a lloc d'interès rural, paisatgístic i natural, amb el foment del seu coneixement mitjançant accions formatives i voluntariat agrícola. A llarg termini, es pretén contribuir al

desenvolupament sostenible de la zona mitjançant l'impuls d'un turisme respectuós amb el medi, com l'ornitològic, el cultural o el naturalístic.

Entre d'altres activitats, el Grup Juvenil del GOB va col·laborar en la neteja de la síquia Llarga

Les accions es varen iniciar al començament d'any amb els estudis de camp i la presentació del projecte a l'Ajuntament de Vilafranca amb els col·lectius implicats. L'Ajuntament ha donat suport al projecte i ens ha facilitat molt la feina. També des del començament ens hem posat en contacte amb agricultors i ramaders de la zona, amb la Societat de Caçadors, amb el Grup Excursionista, amb l'escola de Vilafranca, col·lectius constituïts per gent de la zona, però també amb la Conselleria d'Agricultura, amb el Consell Balear de Producció Agrària Ecològica o amb la Unió de Pagesos.

S'han instal·lat diverses caixes niu per estimular la presència d'ocells beneficiosos per a l'agricultura.

Els treballs de camp d'ornitologia consisteixen a fer censos regulars durant tot l'any de les espècies de la zona mitjançant recorreguts a peu o amb l'anellament científic, i també el seguiment especial de determinades espècies com l'arpella cendrosa (*Circus pygargus*), el sebel·lí (*Burhinus oedicnemus*), la guàtlera (*Coturnix coturnix*) i la terrola (*Calandrella*

brachydactyla), que ens serviran com a espècies bioindicadores de l'estat del pla.

Així mateix, ja s'han fet accions de voluntariat com la construcció de nius per a òlibes i xoriguers amb els alumnes de l'escola Es Cremat de Vilafranca, o la neteja de la síquia Llarga amb voluntaris del grup excursionista i dels joves del GOB. Amb els joves també s'han realitzat rutes ciclistes per la zona i xerrades sobre els ocells de Vilafranca.

*El sebel·lí (*Burhinus oedicnemus*), és una de les espècies bioindicadores de l'estat del pla.*

El seguiment de les activitats agràries és també una part important del projecte. Partint d'una recopilació de les dades conegudes, ara es fa un intens treball de camp per tal d'observar la sembra, la recol·lecció, l'ús de productes fitosanitaris o fertilitzants i les varietats cultivades, i fer una anàlisi posterior per poder promoure mesures correctores en el futur. Els treballs inclouen l'observació directa i entrevistes amb els agricultors, que resulten molt interessants.

El mes de juny, arribam a l'equador del projecte i encara ens queda molt a fer, especialment tot allò relacionat amb les activitats educatives a l'escola i la difusió dels valors d'aquesta zona tan valuosa com desconeguda. La agricultura és necessària per a la conservació de la biodiversitat, del paisatge i del territori, i amb aquesta iniciativa volem incidir en l'àmbit rural, tan necessitat d'impulsos, iniciatives i projectes, mitjançant la custòdia del territori, una estratègia en la qual treballam directament amb els propietaris i gestors de la terra per promoure el coneixement, la gestió sostenible i el foment i la conservació de la biodiversitat.

Aquest projecte ha rebut el suport de la Fundació Biodiversitat (Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Mari) i de l'Obra Social Sa Nostra, i espera poder contribuir al desenvolupament sostenible de l'agricultura, al coneixement de la zona i a la protecció de la gran biodiversitat i riquesa ornitològica.

«Els partits polítics convencionals no reconeixen la dimensió ecològica de la crisi.»

Aina Jauger i Natalia Comalada

Juan López de Uralde, Juntxo, ha treballat durant 23 anys a Greenpeace Espanya i Greenpeace Internacional. Els deu darrers anys ha estat el director executiu de l'organització espanyola. Fa uns mesos ho deixà per impulsar el projecte polític verd Equo.

Quins motius et duen a fer el pas de deixar Greenpeace per entrar a la política?

Hi ha dues decisions. Per una banda, després de deu anys com a director executiu, prenc la decisió de deixar Greenpeace per un motiu personal; ja havia fet el que havia de fer, havia aportat els meus coneixements, tot el que podia donar a l'organització. Crec que és bo per a les organitzacions que hi hagi canvis i renovació, i deu anys ha estat un temps prou llarg per desenvolupar la meva feina. A més, volia deixar Greenpeace bé, en procés de creixement, amb més socis, i era un bon moment. Podia haver continuat a GP tranquil·lament uns quants anys, però entrava en una «zona de confort» i em podia instal·lar en la comoditat, ja no era un repte personal.

Per tot això —ja havia decidit que la meva etapa com a director de GP acabava— decidesc deixar GP. Per altra banda i a partir d'aquí, iniciï una reflexió personal sobre què puc fer, què puc aportar a la lluita ecologista. En aquesta anàlisi és quan pens que si hi ha algun lloc on fan falta mans a l'Estat espanyol és a l'ecologisme

polític, on hi ha molt a fer. Assabentat que hi havia persones que compartien aquest sentiment i aquesta preocupació, decidesc fer aquesta passa; no ho hauria fet tot sol.

Per tant, són dues decisions diferents. Jo no deix GP per ficar-me en política, sinó que primer deix GP i després prenc l'opció de dedicar la meva energia, el meu coneixement, a l'ecologisme polític.

Què és Equo, com ho definiries i quin creus que és el paper que pot tenir en la política espanyola?

Equo som un grup de persones que procedim de moviments socials i volem construir un moviment polític rellevant, i destac això de rellevant perquè Equo només té sentit si aconseguim ser rellevants i rompre el sostre testimonial dels projectes verds a l'Estat espanyol. Té dues branques: una fundació, que proporciona el pensament, el debat i la reflexió sobre l'ecologisme polític; i la xarxa Equo de moviments polítics verds. Hem de ser capaços d'unificar iniciatives locals alhora que renovam el discurs verd.

A Copenhaguen vares passar vint dies a la presó. Això va marcar un punt d'inflexió a la teva vida?

La decisió de deixar GP i la decisió d'iniciar aquest projecte ja estaven preses abans d'anar a Copenhaguen. De fet, jo vaig retardar la meua sortida de GP per la Cimera del Clima de Copenhaguen. El que va passar a Copenhaguen va ser un salt qualitatiu pel que fa al meu coneixement mediàtic: pas a ser conegut per molta més gent, i això a l'ecologisme espanyol és excepcional. Per tant, era una oportunitat que havíem d'aprofitar en benefici de la nostra lluita. Però no va canviar les meves decisions, que ja estaven preses. De fet, amb els companys de la presó parlàvem de les possibilitats de crear un partit verd a l'Estat espanyol.

Quan optes per la via política, ho fas per superar les limitacions de les organitzacions socials en la lluita ecologista?

Crec que el moviment ecologista a l'Estat espanyol passa per un bon moment pel que fa a nombre de socis, impacte de les accions, credibilitat... Però curiosament el que observ són més dificultats per tenir influència política, és a dir, els ecologistes fan bones campanyes, però la sensibilitat dels polítics en aquestes qüestions la veig en descens. És una percepció personal i la meua passa no és un qüestionament de la feina que fan les organitzacions ecologistes, sinó la percepció que es necessita un reforç per una altra banda, perquè els grans partits polítics sentin la pressió. Hem arribat a una situació en la qual el sistema ja assumeix el discurs ecologista i, fins i tot, una certa crítica. Per això, prenc la decisió personal de fer una passa més, però crec que la feina de les organitzacions ecologistes continua essent necessària i ha de seguir, jo no propòs que tothom passi a la política de partit.

Creus que per la crisi econòmica els temes ambientals són cada vegada menys prioritaris per als partits polítics majoritaris?

L'agreujament de la crisi econòmica ha duit els partits a cercar solucions que són les mateixes de sempre, perquè en el marc d'aquest model i a curt termini sembla que

no es pot fer res més. Per exemple, aquí a les Balears segurament es tornarà a fomentar una vegada més la construcció. En l'actual model, l'única solució és créixer i créixer. La crítica des de l'ecologisme va cada vegada més al qüestionament del creixement. De fet, som els únics que replantejam el model, no veig propostes alternatives des d'un altre lloc.

I per què creus que costa tant acceptar aquesta dimensió ambiental de la crisi, acceptar que si no canviem de model no ens en sortirem?

Realment, hi ha una diferència molt gran entre la visió ecologista i la visió economicista. Per exemple, quan es parla de la pujada del preu dels cereals ningú no ho relaciona amb les males collites relacionades amb el canvi climàtic. Crec que encara la major part dels líders d'opinió no han establert aquesta connexió; continuen pensant que el medi ambient és una frivolidat dels ecologistes. No es veu la profunda dimensió ecològica d'aquesta crisi.

Davant aquesta situació, creus que també les entitats ecologistes haurien de fer un canvi d'estratègia?

Les organitzacions socials o innovam o morim. Hem de tenir impacte amb uns recursos molt més limitats i hem d'innovar per poder tenir aquest impacte. Hi ha un risc de repetició dels missatges i de saturació. Per això, és important cercar noves formes de comunicació amb la gent. Hi ha un risc, però sense risc difícilment tindrem impacte. Hauríem de fer una reflexió sobre si l'ecologisme ha entrat en un cert acomodament i no vol assumir riscos.

Ara has presentat un llibre, *El planeta de los estúpidos*. Els activistes poques vegades dediquen temps a escriure i a la reflexió. Quina ha estat la teua aportació?

És important que els ecologistes dediquem també esforços per crear pensament. Hem de promoure la difusió del pensament alternatiu, de forma amena, comprensible, per a tot el públic. És necessari fer-ho perquè, sinó, ho fan uns altres en nom nostre.

CELLER
JAUME DE PUNTIRO
VINERS I VIORS

Plaça Nova, 23
07320 Santa Maria del Camí (Mallorca)
Tel. 971 62 00 23
www.visitjaumedepuntiro.com

 GRUPOTEC
solar

Calle Llorenç Vicens 1- 3B
07002 Palma de Mallorca
Telf: 971718721
www.grupotecsolar.es

Primera Ingeniería nacional en instalaciones
sobre nave industrial.
902 00 3734
Energía Solar Fotovoltaica, una inversión rentable
y responsable
balears@grupotecsolar.es

Nuclears? No, gràcies!

Llibres, pel·lícules i còmics contra la radioactivitat

Miquel Àngel Ballester

La lamentable catàstrofe nuclear de Fukushima, al Japó, ens obliga a insistir amb més fermesa que mai en la postura antinuclear del GOB, que ha caracteritzat la nostra organització i el moviment ecologista en el seu conjunt des dels orígens i que representa el lema nascut a la dècada dels 70: «Nuclear? No, gràcies!» i que feim servir ara una vegada més com a resum del nostre pensament.

L'accident nuclear de la central de Fukushima I, considerat pels experts com un Txernòbil a càmera lenta, ens recorda que l'energia nuclear no és segura i que la contaminació radioactiva no coneix fronteres; que els seus efectes s'estenen inevitablement amb independència dels límits territorials, per terra, mar i aire; i que es propaga molt més enllà del present, cap a les generacions futures. Convé acceptar des d'ara el fet que no hi ha cap tecnologia que protegeixi completament de les seves conseqüències sobre la salut de les persones i del medi ambient.

Aquesta catàstrofe coincideix amb un moment en què els poderosos lobbys nuclears havien aconseguit reobrir el debat a l'entorn

d'aquesta energia i havien aconseguit renovar el suport de governs de tot el món, també de l'espanyol. Es tracta d'un accident que, per si mateix, ens hauria de fer reflexionar, hauria de contribuir a tancar el debat nuclear a favor de l'estalvi i de les energies renovables i hauria de suposar una lliçó definitiva per als més escèptics. Hauria de tenir com a conseqüència la paralització de la construcció de 10 noves centrals només a Europa i el tancament progressiu dels 443 reactors nuclears en funcionament en el món l'any 2006.

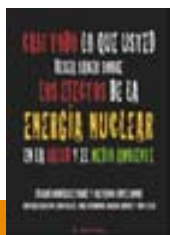
Encara que la realitat ja és prou persuasiva, us recomanem algunes lectures i pel·lícules que us ajudaran a informar-vos sobre el cas concret, i que us proporcionaran arguments per tenir una opinió encara més fonamentada i rigorosa sobre el tema. Abans, voldríem mostrar el nostre respecte i la nostra solidaritat amb el poble japonès tot desitjant que episodis com el viscut recentment no tornin a produir-se mai més. Esperem que, aquesta vegada sí, hàgin après la lliçó i la comunitat internacional anunciï l'abandonament definitiu de l'energia nuclear per a l'ús civil. Mentrestant, recordem les víctimes innocents i renovem el nostre compromís antinuclear.

ALMIRÓN, NÚRIA I CODERCH, MARCEL (2010)

El miratge nuclear. Llibres de l'Índex

Els autors posen en evidència la tendència interessada i falsa de presentar l'energia nuclear com la solució «més ecològica» per al problema de l'esgotament dels combustibles fòssils i el canvi climàtic, i ens proporcionen informació i coneixements que justifiquen per què l'energia nuclear no és la solució a l'actual crisi energètica, sinó part del problema.

RODRÍGUEZ FARRÉ, E. I LÓPEZ ARNAL, S. (2008)

Casi todo lo que usted desea saber sobre los efectos de la energía nuclear en la salud y el medio ambiente. El Viejo Topo, Barcelona.

Llibre que reproduïx el diàleg, mantingut entre López Arnal i Rodríguez Farré, sobre l'ús civil i militar de l'energia nuclear, la seva problemàtica, els perills de les centrals, els accidents nuclears, la indústria nuclear a l'Estat espanyol i la necessitat de viure sense nuclears, entre d'altres qüestions. El llibre està precedit d'interessantíssimes reflexions introductòries de Jorge Riechmann i Enric Tello i conclou amb texts de Rico, Sempere i Pallisé.

RODRÍGUEZ FARRÉ, E. I LÓPEZ ARNAL, S. (2011):

«Fukushima: un Chernòbil a càmera lenta»
revista digital *SinPermiso*

<http://www.sinpermiso.info/textos/index.php?id=4030>

Recursos educatius

Innocent Saturday (2011)

Primera pel·lícula de ficció que aborda l'accident nuclear de Txernòbil que tingué lloc a Ucraïna el 1986. Conta la història dels supervivents, que, malgrat ser conscients de les dimensions de la tragèdia i del fet que els afectarà greument, continuen incomprendiblement amb la seva rutina diària.

La síndrome de Xina (1979)

<http://www.megavideo.com/?v=5I9IDZD6>

<http://www.megavideo.com/?v=5I9IDZD6>

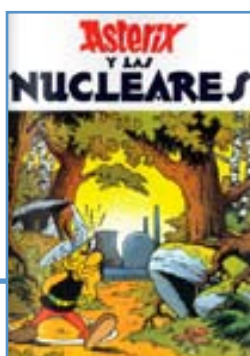
Una periodista i el seu càmera descobreixen un mal funcionament a una central nuclear que pot posar en perill la població de Los Angeles. Dotze dies després de l'estrena de la pel·lícula es produeix una fuga radioactiva causada per la fusió parcial del nucli de la central nuclear Three Mile Island de Pensilvània (EUA), un dels tres accidents nuclears més greus de la història, juntament amb el de Fukushima i Txernòbil, que conformen una sorprenent i mortal

Cap a l'eternitat (2010)

<http://blogs.tv3.cat/60minuts.php?itemid=39202>

Documental que tracta del gravíssim problema de l'emmagatzematge i la gestió dels residus nuclears a llarg termini, explica la construcció del primer cementeri nuclear permanent que s'excava a la localitat d'Onkalo (Finlàndia), amb capacitat per allotjar la totalitat de residus radioactius generats a aquest país fins a 2020. Això suposarà mantenir-lo en actiu durant més de 100.000 anys, que és el temps durant el qual els residus nuclears conserven un nivell perillós de radioactivitat, tota una eternitat en la història de la humanitat.

Asterix y las nucleares (1981)

Col·lectiu ecològic Brisa

<http://www.youkioske.com/comic-clasicos/asterix-y-las-nucleares/>

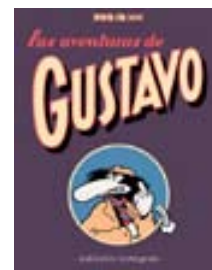
Curiosa adaptació que es troba traduïda al castellà i que realitzaren uns ecologistes alemanys a partir de vinyetes originals d'Asterix, amb la finalitat d'introduir un clar missatge antinuclear.

MAX (2010)

Las aventuras de Gustavo

La Cúpula.

Gustavo, personatge de còmic compromès, contracultural, alternatiu i antisistema, desenvolupa també un paper d'activista antinuclear en algunes historietes, com ara l'episodi «Gustavo contra la actividad del radio», en què s'enfronta als propietaris d'una central nuclear i lluita per tancar-la juntament amb la seva tribu d'amics.

BRIGGS, RAYMOND (1983)

Cuando el viento sopla. Editorial Debate

Novel·la gràfica que donà lloc, el 1986, a la notable pel·lícula d'animació per a adults del mateix títol de Jimmy T. Murakami. Aquesta obra descriu, entre la ironia i la sordidesa, els efectes de la radioactivitat desencadenada per un atac nuclear sobre el comportament i la salut d'un matrimoni de jubilats anglesos que viuen retirats al camp, conformant tot just un cru i descarnat al·legat pacifista.

Ei, que m'he deixat el sac! Recepta de com es posa en marxa un camp de voluntariat per a joves

Jaume Canals

La recepta que teniu a continuació té més de 17 anys d'antiguitat, i tot i que els cuiners han estat diferents, el forn del GOB ha produït més d'una trentena de camps de voluntariat amb uns resultats excel·lents.

Per aprendre a cuinar un camp, cal tenir present que el primer que es cuina és bàsic. A partir d'això es tenen més clars els ingredients, les mesures, el temps de cocció... Després, fins i tot es pot anar millorant la recepta amb aportacions pròpies.

Un dels aspectes més positius que cal tenir en compte ha estat sempre el manteniment d'un equip de cuiners (educadors), que durant tots aquests anys s'ha mantingut amb molt poques variacions. Això ha possibilitat conèixer a fons el que suposa un camp de voluntariat, i fer aportacions interessants a aquesta recepta —integrant-hi nous ingredients amb facilitat— que han resultat molt productives (estudis naturalístics diaris, voluntariat agrícola, activitats per al foment de la biodiversitat...).

ingredients bàsics

500 g de coneixement de les necessitats de l'espai natural. Cal tenir una collita de feines aportades pel gerent de l'espai natural, i prioritzar les més necessàries i les que puguin resultar més atractives al voluntariat.

400 ml d'activitats complementàries de caire ambiental o naturalístic. En molts casos poden ser manualitats amb finalitats ecològiques que puguin beneficiar la biodiversitat o servir per conèixer les problemàtiques ambientals (elaboració de nius o caixes niu, jocs de rol, etc.).

4 idees clares! En una recepta com aquesta, no hi pot faltar la inclusió d'unes bones pràctiques quotidianes: alimentació ecològica i de comerç just, consum mínim d'energia i provinent de plaques solars, separació de residus i compostatge de la matèria orgànica, depuració casolana d'aigua, etc.

2 cullerades d'excursionisme. És important conèixer el nostre entorn, per la qual cosa es realitzen itineraris de descoberta i interpretació del paisatge.

Però, tal volta, l'ingredient més important per donar cos a la recepta és aquest:

15 kg de voluntariat amb tones d'il·lusió, per col·laborar en un projecte de conservació de la natura, conèixer gent i, sobretot, riure una estona.

Preparació i cocció d'un camp de voluntariat

Aquesta recepta és tradicional dels estius, tot i que també, com enguany, l'hem preparada conjuntament amb les panades de Pasqua. Cal anar a veure la collita de feines que ens tenen preparades els gerents, per exemple, de la Trapa, ja que les feines han de ser ben fresques i han de tenir bon aspecte.

Les activitats complementàries han estat pensades durant tot l'any per l'equip educatiu (*D'acord, que sí, que sí, Xavi, enguany feim carteres amb Tetra Brick!; No, Jaume, el taller de residus no!*). Però només algunes acaben dins la programació final. Es fomenta, sobretot, la innovació i l'atractiu per als voluntaris.

Per aconseguir l'ingredient principal cal sembrar moltes llavors i regar-les de diferents maneres. Actualment creixen molt bé amb un adob anomenat Facebook! I és que la difusió és una part important de qualsevol projecte. Un cop ja tenim perfilats els aspectes generals de les feines i les activitats del camp de voluntariat, és necessari donar a conèixer el nostre projecte. L'aparició de les xarxes socials ha fet evolucionar aquest aspecte, que ha canviat radicalment.

Un cop es tenen els ingredients (feines, activitats, etc.), i, sobretot, quan es comença a perfilar el grup de voluntaris, és quan els cuiners ja s'han de posar a fer feina.

Les reunions de l'equip de monitors representen la primera cocció de la nostra recepta. Serà aquest grup que recollirà els suggeriments d'anys anteriors i les propostes d'alguns voluntaris. Juntament amb les que ja es tenen preparades, es fa una selecció per començar-les a integrar dins la programació definitiva, i sempre tenint en compte el desenvolupament general de bones pràctiques. També es realitzen les compres de material i de menjar, la disposició de la logística, etc. Això suposa posar el forn a punt per a la darrera cocció.

N. Comalada

Esteban Pedraja

Després d'aquesta primera cocció cal ja afegir-hi l'ingredient principal: els voluntaris. A la reunió de voluntaris, se'ls dona a conèixer el projecte i se'ls forma per poder realitzar les feines, a més de recollir noves propostes. Finalment, tot es cou a poc foc i es prepara la guarnició amb molta paperassa i documentació de permisos de Joventut, autoritzacions dels pares, compliments de la Llei de lleure...

Finalment, ja podem dir que és cuit. Un any més ja gaudim d'aquesta meravellosa recepta de camp de voluntariat. Enguany el plat fort és la Trapa. Bon profit!

La casa natural

Manel Romero Ferrer. Tels. 677 624 106 / 971 140 453
Construcció - Reformes - Ecobioconstrucció
Bioclimàtica - Aplicació de pintures i vernissos naturals
Aïllaments naturals. Suro natural per a trespols
Jardineria i agricultura biològiques - Estudis geobiològics
www.lacasanatural.net manel@lacasanatural.net

**a Palma,
deixa el cotxe a casa!**

*Mira-te en taxi,
el transport públic més ràpid i còmode*

- recollida a domicili
- servei 24 h
- pagament amb targeta
- serveis facturables

RADIO TAXI

971 76 45 45

COPISTERIA
BOHIGAS
C/. Oms, 40 - Tel. 971 71 59 69 - PALMA

FOTOCÒPIES EN DIGITAL
LA MILLOR QUALITAT
PER REPRODUIR
FOTOGRAFIES I TEXTOS
ESPECIALISTES EN OPUSCLES,
REVISTES D'EMPRESA
I PREMSA FORANA

Entitats organitzades amb propostes a l'entorn de la problemàtica de l'aigua

Coia Sánchez

La sobreexplotació dels recursos hídrics i la contaminació per clorurs i/o nitrats a les Illes Balears ens han conduït a una situació crítica d'exhauriment i deteriorament de la qualitat d'aquests recursos. Des de la campanya H₂O es convida a qüestionar-nos críticament l'estil de vida. Es recullen tècniques i solucions per cuidar el cycle de l'aigua, ja que entenem que tenir cura de l'aigua és tenir-ne del medi ambient en la seva globalitat. Alhora, es mostren accions individuals, locals i globals que es poden realitzar.

La campanya H₂O, la impulsen vuit entitats de les Illes Balears: Associació Illes Solidàries amb el Sud, Centre d'Estudis Rurals i d'Agricultura Internacional (CERAI), Veterinaris sense Fronteres, Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB), OIKOS, Nou Sud, Enginyeria sense Fronteres i Voluntaris de Mallorca. Membres de les associacions i persones voluntàries formen un grup que és l'espai d'articulació de la campanya.

Què impedeix tenir aigua a més de 900 milions de persones a tot el món?

Les entitats de la campanya es dediquen fa anys a la cooperació per al desenvolupament, i tenen contactes amb ONGD del Sud i informació directa sobre la seva realitat. Per explicar la problemàtica d'accés a l'aigua, es plantegen diferents casos,

com per exemple la lluita política per les reserves d'aigua a Colòmbia o Palestina, la situació de risc permanent per la incidència de malalties transmissibles per l'aigua en el cas de beure'n de contaminada a El Salvador o la mineria, principal causa de contaminació de l'aigua a les zones rurals andines del Perú.

Entre les accions que es duen a terme, hi ha una exposició, un documental, propostes didàctiques per a professorat d'Educació Secundària Obligatòria i el curs «La realitat de l'aigua en el món globalitzat, una mirada des del Sud» a la UIB, entre d'altres activitats.

Senderisme
Escalada
Descens de barrancs
Espeleologia
Viàtges

MALLORCA
activities.com

www.mallorcaactivities.com
info@mallorcaactivities.com
C/ Maryolles, 122 - Alaió - Mallorca - ESPAÑA
971 510 144 / 636 906 755

Realització i Manteniment
Rees i Netejes Forestals

GOMARIZ
Eco. Jardineria

Camí de Can Frontera, Travessa II núm. 4
Tel. 971 60 11 25 - Tel./Fax: 971 60 76 46
Pla de Na Tesa - MARRATXÍ
jardiners@gomariz.info / www.gomariz.info

Libres
Revistes
Catàlegs
Agendes
Lamines
Cartells
Carpetes
Calendaris
Punts de lectura
Cartes restaurant
Etiquetes i adhesius
Impresos comercials
Fulletons publicitaris

taller gràfic

Impressió offset i digital • Disseny gràfic
comunicació impresa • Edicions

graní fornera, 18 - 07009 Palma - Mallorca
Tel. 971 919 888 - Fax 971 919 501
info@tgramon.com - www.tgramon.com

una impressió molt natural

Agenda

Jornades de voluntariat a la Trapa:

Les properes jornades de voluntariat a la finca de la Trapa tindran lloc els dies:

5 de juny
3 de juliol
4 de setembre

El lloc de trobada és la benzinera del carrer de Sant Miquel, a les 9 h del matí. Inscripció a: trapa@gobmallorca.com

Excursions:

29 de maig. El Fumat de Formentor
12 de juny. Sortida marítima

Hora i lloc de trobada: a les 9 h a la plaça del Cardenal Reig de Palma (de l'Obelisc). És imprescindible apuntar-se prèviament, telefonant al 971 496 060 o enviant un missatge de correu electrònic a info@gobmallorca.com, en què cal indicar el nom, els llinatges, el nombre de persones, la disponibilitat o no de cotxe i el telèfon de contacte. Aquestes sortides són gratuïtes per a socis i simpatitzants del GOB.

Voluntariat

Xisco Valls

1. Què fas com a voluntari del GOB?

A causa de la meua afició a l'enregistrament i a l'edició de vídeos, especialment de natura i un poc de vídeo social, he adquirit coneixements bàsics i un equip (càmera de vídeo i ordinador) suficient i adequat per poder oferir-lo a la total disposició del GOB, per filmar, preparar i presentar els vídeos de les rodes de premsa, les accions i qualsevol esdeveniment relacionat amb el món de la defensa de la naturalesa.

2. Com arribares a ser-ho i què significa per a tu?

M'ho vaig pensar uns mesos i un dia em vaig oferir com a voluntari. El GOB em va donar un parell de feines, i sembla que el resultat va ser positiu. Col·laborar amb el GOB és una gran satisfacció i forma part del compromís personal amb mi mateix per un implicació responsable en la defensa de la natura.

3. Què li diries a algú que no s'ha plantejat mai ser-ho o que en aquests moments es planteja aquesta possibilitat?

Si tingués temps, li escriuria 10 o 12 llibres, que contindrien motius per fer-ho. Hi ha moltes raons per canviar la tendència materialista de la nostra societat, per rectificar sàviament, per respectar i defensar la naturalesa. Hi ha molt a fer.

Participar com a voluntari en les activitats que fa el GOB dóna l'oportunitat de fer aquest canvi personal, i també de poder ajudar la societat a canviar la tendència, un canvi que a poc a poc es comença a veure.

Totes les ofertes de voluntariat actives, les podeu trobar al nostre web:

<http://www.gobmallorca.com/volunta/volunta.html>

MULTI PLICA'T!

NECESSITAM
MÉS GENT
COM TU!

PORTA'NS UN NOU
SOCI I GUANYA
UNA ESTADA A
**L'AGROTURISME
BÀLITX D'AVALL**

- 1 Hi podeu participar tots els socis i les sòcies que estiguen al corrent de la quota.
- 2 Per participar-hi, haureu de presentar un soci nou en qualsevol modalitat: individual, familiar o empresa.
- 3 Amb cada alta rebreu un número per al sorteig. Com més altes faceu, més números per al sorteig tindreu.
- 4 El premi consistirà en un cap de setmana per a dues persones a l'establiment d'agroturisme Bàltx d'Avall de Fornalutx (dinar i berenar inclosos).
- 5 El sorteig es farà el dia del dinar anual del GOB.

Més informació a www.gobmallorca.com

 www.facebook.com/balaitxdavall